

DET INTERNATIONALE SEKRETARIAT

UDENRIGSNOTE

Til orientering af
Det Udenrigspolitiske Nævn
Udenrigsudvalget
Forsvarsudvalget

International Crisis Group: Hold øje med disse 10 konflikter i 2018

5. januar 2018

Ref.: 17-000578-3

Peter Riis

International Konsulent

Kort sammenfatning:

Hvad er de dominerende globale trends og hvilke konfliktområder vil præge den internationale dagsorden i 2018? Det giver tænketanken International Crisis Group (ICG) sit bud på i en ny analyse. Ifølge tænketanken vil det kommende år fortsat være præget af et internationalt mere tilbagetrukket USA, en mere militariseret udenrigspolitik og mindre tiltro til multilaterale institutioner og aftaler.

ICG's top-ti-liste over internationale konflikter i 2018 toppes af 1) Nordkorea, 2) Rivaliseringen mellem USA/Saudi-Arabien vs. Iran og 3) Rohingya-krisen i Myanmar og Bangladesh.

Tre globale trends

Den første globale trend er USA's fortsatte tilbagetrækning fra sit internationale engagement. En trend som ifølge ICG tog fart allerede efter USA's meget omkostningstunge engagement i Irak i midten af 00'erne og som er blevet forstærket under præsident Trump. Som konsekvens har USA tabt indflydelse, verden er blevet mere multipolær og væbnede ikke-statslige aktører spiller en større rolle end tidligere.

Den anden trend som fremhæves af ICG er, at udenrigspolitik er blevet mere militariseret. Det er ifølge ICG også en trend som er blevet forstærket under præsident Trump. Det er bl.a. kommet til udtryk ved, at der tilsyneladende er mindre rum for diplomatiet, og verdens ledere griber hurtigere fat i den militære værktøjskasse.

Den tredje og sidste trend som ICG fremhæver er erosionen af den såkaldte multilateralisme, dvs. at flere lande indgår samarbejde om at finde fælles løsninger. Det er også en trend som er blevet forstærket under Trump, som har trukket USA ud af flere internationale aftaler (f.eks. klima og handel). Men heller ikke denne trend er ny, skriver ICG. Tænketanken henviser til, at FN's Sikkerhedsråd i de seneste år har været handlingslammet ift. nogle af de

største internationale konflikter ikke mindst pga. uenighed mellem Vesten og Rusland.

ICG's top 10-liste over konflikter i 2018

1. Nordkorea

Nordkoreas missiltests og atomprøvesprængninger koblet med Det Hvide Hus' hårde retorik gør, at truslen om en krig på den koreanske halvø og en mulig nuklear konfrontation i dag er højere end nogensinde før, skriver ICG. Kim Jong Un's atomare ambitioner er drevet dels af frygt for at blive fjernet fra magten af eksterne magter, dels af indenrigspolitiske ambitioner om at fremstå som Nordkoreas eneherker.

Et udbredt synspunkt i USA er, at Nordkorea for enhver pris skal forhindres i at kunne ramme USA's fastland med atomvåben. En sådan kapacitet vil ifølge samme analyse give Kim Jong Un en opfattelse af, at han kan lægge øget pres på såvel USA som andre lande i regionen, f.eks. med henblik på at få ophævet handelssanktionerne. ICG anbefaler USA at sætte sig klare og realistiske politiske mål, være villig til at begrænse sine militære øvelser i regionen midlertidigt mod at Nordkorea midlertidigt standser sine missiltests for dermed at skabe tid og rum til at finde en mere langtidsholdbar løsning.

2. Rivaliseringen USA, Saudi-Arabien overfor Iran

Rivaliseringen mellem USA og Saudi-Arabien på den ene side og Iran på den anden vil ifølge ICG sandsynligvis overskygge andre mellemøstlige konflikter i 2018. Rivaliseringen er ikke ny, men forstærkes aktuelt af følgende tre grunde: 1) Saudi-Arabiens magtfulde kronprins Mohammad bin Salman er ved at konsolidere sin magt, 2) Trumps mere aggressive strategi overfor Iran, og 3) Enden på Islamisk Stats territoriale kontrol i Irak og Syrien, som giver Washington og Riyadh mulighed for at rette fokus mere målrettet på Iran.

Konturerne af en amerikansk-saudisk strategi (med israelsk assistance) står efterhånden klare, skriver tænketanken. Den er baseret på en opfattelse af, at Iran har udnyttet den regionale ustabilitet til at styrke sin magtbase i Syrien, Irak, Yemen og Libanon. USA og Saudi-Arabien vil gennem afskrækkelse ("*deterrence*") gøre det klart for Iran, at en fortsættelse af Irans involvering i nabolandene vil være forbundet med store omkostninger. Om denne strategi vil lykkes er et andet spørgsmål, noterer ICG. Aktuelt står Iran relativt stærkt i regionen og kan drage fordel af Ruslands engagement i Syrien.

3. Rohingya krisen: Myanmar og Bangladesh

Myanmars Rohingya-krise er gået ind i en ny fase som potentielt kan afspore Myanmars demokratiske transitionsproces og true stabiliteten i både nabolandet Bangladesh og hele regionen. Mere end 655.000 muslimske rohingyaer er flygtet fra Myanmar til Bangladesh på en måde som af FN er

blevet defineret som "etnisk udrensning". ICG henviser til tidligere FN-generalsekretær Kofi Annans rapport fra august 2017 som bl.a. indeholder en række anbefalinger med henblik på at sikre en fredelig sameksistens mellem majoriteten og mindretalsgrupperingerne i Myanmar. Link til rapporten [her](#).

4. Yemen

Konflikten i Yemen har stået på i mere end tre år og er eskaleret siden landets tidligere præsident Abdullah Saleh blev dræbt i december 2017. Konflikten har potentiale til at eskalere yderligere i 2018, vurderer ICG. Ud af landets ca. 27 mio. indbyggere står 8 mio. på randen af hungersnød, der er registreret 1 mio. tilfælde af kolera og mere end 3 mio. er fordrevet fra deres hjem. Forhandlingerne om en politisk løsning ligger stille. Konflikten er i et vist omfang en stedfortræderkrig mellem Iran og Saudi-Arabien. Der er ifølge ICG behov for en ny resolution fra FN's Sikkerhedsråd som lægger op til en afbalanceret politisk løsning.

5. Afghanistan

Krigshandlingerne i Afghanistan vil formentlig blive intensiveret i 2018, vurderer ICG. USA's nye strategi for Afghanistan lægger op til flere militære aktioner mod Taliban, men ifølge ICG vil det næppe give mere end få taktiske sejre. Taliban kontrollerer i dag større dele af Afghanistan end på noget andet tidspunkt siden 2001, skriver ICG. I øvrigt er Talibans udrustning løbende blevet forbedret.

ICG minder om, at den USA-ledede koalition i perioden 2009-12 bestod af mere end 100.000 tropper, hvilket ikke var tilstrækkeligt til at nedkæmpe Taliban. Samtidig vurderer andre regionale aktører såsom Pakistan, Iran og Rusland, at Taliban kan benyttes som et instrument til at varetage deres nationale interesser, skriver ICG.

ICG anbefaler, at USA og dets allierede erkender, at der ikke findes en militær løsning, og at en politisk løsning må indebære dialog med Taliban såvel som med andre regionale aktører herunder også Kina.

Der er planlagt parlamentsvalg i 2018 og præsidentvalg i 2019. Alle valg siden 2004 har antændt en eller anden form for krise, og det kan bestemt heller ikke udelukkes ved de kommende valg; bl.a. fordi den afghanske regering med præsident Ghani i spidsen ifølge ICG beskyldes for at monopolisere magten omkring sig selv og sine håndplukkede rådgivere.

6. Syrien

Efter næsten syv års krig har præsident Bashar al-Assads regime gode kort på hånden takket være iransk og russisk støtte. Men kampene er ikke ovre. Store områder er fortsat udenfor regimets kontrol, og der er foreløbig ikke tegn på international enighed om, hvordan konflikten skal løses. I takt med at Islamisk

Stat bliver nedkæmpet i det østlige Syrien, åbner det op for at konflikten kan eskalere andre steder i landet vurderer ICG.

En af de største aktuelle trusler er muligheden for at Assad-regimet påbegynder en offensiv i det nordvestlige Syrien, som kontrolleres af oppositionsgrupper og er hjem for ca. 2 mio. syrere. Det vil potentielt kunne føre til store ødelæggelser og sætte gang i nye massive flygtningestrømme, vurderer ICG.

7. Sahel¹

Mali og andre svage stater i Sahel-regionen kæmper i forskelligt omfang med grænseoverskridende konflikter, voldelig ekstremisme (især jihadisme), interne magtoppgør og samtidig er Sahel-regionen central ift. smuglerruter. Årsagerne til konflikterne findes ofte i lokale forhold. Ofte fremstår landenes regeringer uden den nødvendige autoritet til at sætte sig i spidsen for holdbare løsninger. Hvis regeringerne griber ind, er det typisk med militære midler, og det er ofte med til at eskalere konflikterne yderligere, skriver ICG.

For at undgå en yderligere underminering af de politiske systemer i Sahel må den militære indsats nødvendigvis bakkes op af en politisk strategi der støttes af de lokale befolkningsgrupper og som tager højde for magtkampe på lokalt plan, lyder anbefalingen fra ICG.

8. Den Demokratiske Republik Congo

Præsident Joseph Kabilas forsøg på at fastholde magten truer med at eskalere den politiske krise og yderligere forværre den humanitære situation i landet. I slutningen af 2016 blev der med den katolske kirkes mellemkomst indgået en politisk aftale om udskrivelse af nye valg til afholdelse i 2017. Det er imidlertid ikke sket. Landets valgkommission har foreløbig udsat et kommende valg til slutningen af 2018. ICG frygter at volden vil stige i 2018 og beklager at regionale aktører og det internationale samfund er forholdsvis tilbageholdne med at kritisere Kabila – formentlig af frygt for et sammenbrud der ifølge ICG vil kunne have en destabiliserende effekt på hele regionen. Den mest farbare vej ud af den nuværende ustabile situation er at holde alle parter fast på den politiske aftale fra 2016 mellem regeringen og oppositionen, vurderer ICG.

9. Ukraine

Konflikten i det østlige Ukraine har kostet mere end 10.000 mennesker livet og har skabt en alvorlig humanitær situation, fastslår ICG. Situationen er aktuelt fastlåst, vurderer tænketanken. Moskva og Kiev beskylder hinanden gensidigt for ikke at overholde Minsk-aftalerne. Det østlige Ukraine er dog ikke Ukraines eneste store udfordring. Ukraines statslige institutioner er fortsat præget af systemisk korrupsion, hvilket udgør roden til mange af landets problemer, skriver tænketanken.

¹ Sahel strækker sig som et bælte fra vest gennem landene Mauretania, Senegal, Mali, Burkina Faso, Niger og Tchad til Sudan og Eritrea ved Det Røde Hav i øst.

Rusland fremlagde i september 2017 et udkast til en FN-resolution som indeholdt forslag om indsættelse af FN-styrker, som skulle beskytte medlemmer af OSCE's overvågningsmission. ICG knytter ikke de store håb til det russiske forslag. Forslaget åbner dog ifølge tænketanken et vindue for, at Kiev og dets vestlige partnere afsøger muligheden for, hvordan fredsbevarende styrker eventuelt kan bringes i spil med henblik på at skabe betingelser for lokale valg og reintegration af de separatistkontrollerede områder.

10. Venezuela

Den økonomiske krise blev forværret i 2017, og ICG beskriver økonomien som værende i "frit fald". Landets enorme udlandsgæld fik i efteråret 2017 myndighederne til at meddele sine kreditorer, at man ønskede en omstrukturering af gælden. ICG har ikke stor forventning til at det vil ske med det nuværende sanktionsregime. Tænketanken forventer at den humanitære krise vil forværres i 2018, og at flere venezuelanere vil forlade landet.

Præsident Maduros regime har konsolideret sin magt i 2017 og oppositionen fremstår splittet. Udsigterne til demokratiske reformer er ifølge ICG blevet stadig ringere. Vedvarende indenrigs- og udenrigspolitisk pres på regimet vil være nødvendigt for at sikre et troværdigt præsidentvalg i slutningen af 2018, vurderer ICG.

Kilde:

[10 Conflicts to Watch in 2018](#), Robert Malley, President & CEO, International Crisis Group, 2. januar 2018

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.